

ALEGETORUL LIBER

Pretul abonamentului: Pe an 15 L. — Pe săptămână 7 L 50. b.
Pentru străinătate se adaugă costul transportului.
Prețul anunțurilor, 20 bani linia.

APARE LUNIA, MERCURIA SI VINGERIA

4,000 EXEMPLARE

Abonamentele se fac în București, Strada Biserica Ienii.
În districte la dd. Corespondenți.
În străinătate la biourile postale. — Scrisori nefrancate se refuză.

Administratia acestui diar roga pe toti dd. abonati, cari nu sînt au achitat pene acum plata abonamentului, să bine voiesca a o achita neaparat cît mai curînd posibil.
Dd. abonati ale caror abonamente expira la 23 Iuliu, si cari vor bine voi a se reabona, sa grăbesca tramiterea platei abonamentului, spre a nu li se intrerupe tramiterea foilor de la 23 Iuliu înainte.

București, 22 Iuliu 1875.

Omeni de la putere și organele cari le susțin cauza bat din palme, fiindcă pretind că au găsit însine un argument, pe care ne vom permite să l'numim expedient, prin care voesc să justifice legea disaströsă, devenită celebră sub numirea de *Convențiunea comercială cu Austro-Ungaria*. El s'a pus acum să strige naivilor și credulilor: «Tera trebue să fie recunoscătoare acestui guvern, căci, cel d'ântăiu, el a obținut favorea de a închiă cu o putere străină tractatul de valoarea acelui ce Corpurile legiuitore au votat în ultima sesiune.» Spre sprijinul acestei afirmații, ei produc estracte de prin diferite diare franceze și altele cari se pronunță în același sens ca și dênsii.

La prima apariție, spiritul pote fi indus în erore și omul lesne creditor pote presupune că aşa este. Cu toate acestea, nu trebue multă prespicitate pentru a se descoperi monstruoasa duplicitate ce se ascunde sub aceste cuvinte, ca sub tot ce guvernul voesc să ne facă să credem.

Este mai ântăiu de observat grija persistentă ce au acei cari și-a propus să susțină acăstă tesă de a eluda cestiunea și de a discuta afară dintr'ënsa. La provocăriile ce li se fac de a lua convențiunea articul cu articol, de a o esamina, de a demonstra binele ce rezultă dintr'ënsa pentru noi, său cel puțin egalitatea avantajelor ce am fi în drept să aşteptăm, ei răspund invariabil prin aceleași fruse: «Trebuie să fim mândri că ni s'a admis dreptul de a tracta direct cu o putere vecină!» După dênsii recunoșcerea aceluia drept echivaliză cu beneficiile cele mai imense și este de natură a ne face să închidem ochi asupra tutelor desavantajelor ce ar putea să rezulte pentru teră din termeni convențiunii.

Acest mod de a rationa pote părea straniu oră-cu, însă, în gura lor, este forte natural. Pene acum ei nu au găsit un mai bun sistem pentru a și justifica opera. Părtinirea ce se face Austro-Ungariei, asuprarea ce se aduce României, sunt aşa de învederate, în cînd chiar reaua credință cea mai patentă

este nevoie să le recunoșcă. Etă pentru care cuvînt diarele devotate guvernului fug de cestiune său se încercă să o deslege punând lucrurile cu totul în cestiune.

Cum să se sustînă în adevăr că o convențiune, care trebuie să ofere ambele părți contractante aceleasi beneficii, nu este inică când ea desavantajează pe una în favorul esclusiv al celei-lalte? Organele independente din teră și chiar din străinătate s'a ocupat cu detaliurile tractatului și au arătat, unul căte unul, toate inconvenientele ce nasc dintr'ënsul pentru noi. Ar fi fastidios să mai revenim a supra acelor demonstrații. Ne vom mărgini să enumărăm numai căteva din punctele dovedite fără replică de discuțiunile ce s'a urmat.

Este necontestabile, spre exemplu, după cum arătă chiar *Presa* franceză, că convențiunea, dispensând de formalitățile de vamă vasele austriace, cari vor putea intra și în porturile noastre, dă cu totul în mâna Austro-Ungariei termul stâng al Dunării și poliția de pe acest fluviu. Es-

te asemenea afară de oră-ce dubiu că ea ruinează pentru viitor marina comercială a României și face ilusori reciprocitatea în privința înființării de întrepătre române de marfă pe teritoriul austro-ungar. Numai puțin evident este că Austria va introduce în România fără taxe, toate produsele solului, industriei, usinelor și manufacturelor séle, și va primi, erăși fără nici un preciu de eșire, produsele so-

lului român, necesarii fabricelor séle, cari, transformate de dênsa, vor intra gratis în România. Induoélă nu poate exista că supușii austro-ungari vor avea dreptul absolut de a exercita oră-ce fel de comerț în teră noastră,

fără ca românii să se bucure de aceleasi drepturi în statele Austro-Ungarie decât cu condițiunile, adesea-ori draconiane, cari se vor stabili prin legile și regulamentele imperiului. În fine, notorietatea publică ne spune că, după articulele I și IV din convențiune, israeliții vor putea cumpăra imobile în România, sub condițiunea, forțe facile de execuțat pentru dênsii, de a se naturaliza austro-ungari și de a veni, înarmați de o asemenea calitate, să ne céră a usa de nisice asemenea drepturi.

Etă în scurt ce reiese, pentru oră-ce om imparțial și preocupat de interesele teră, din termeni convențiunii cu Austro-Ungaria. Aceste consecințe fatale și ineluctabile ale actului

d-lui Boerescu nu se pot nega niciodată de foile oficiose. Atunci, pentru a rătăci spiritul și a mască adevărul, ele recurg la expediente. Depărtându-se de fondul cestiunei, ele se înhață de nu știu ce banale și imaginare avantage. A fi dobândit dreptul de a tracta este pentru dênsale un ce care compensă toate pagubele ce vom incerca prin acel tratat.

Chiar astfel pusă fiind cestiunea, pene unde recunoșcerea dreptului de a închiă convențiuni cu vecinii nostri poate să fie o cucerire nouă pentru noi?

Ceea ce ne dovedește că acest drept nu ne a fost niciodată contestat într'un mod serios este însă facilitatea cu care l'am obținut. De la prima doarintă ce am manifestat de a ne pune în relațion economică cu vecinii nostri, cea mai mare parte din cabinetele europene au găsit lucrul fără natural și nu au rădicat cea mai mică obiecție. Singură Englîera a făcut oare-care dificultăți, însă, îndată ce s'a convins că actul n'avea niciodată o importanță în sine și că el nu conducea la nici o consecință contrară intereselor ei și ale protegiaților săi, ea s'a resemnat a închide ochi și a nu mai dîce nimic. Tardivele interpelări ce au avut loc în camera lordilor, după consumarea faptului, au dovedit și mai mult că situația noastră politică nu fusese întru nimic modificată, și astfel moțiunea ce se făcuse asupra acestui obiect a fost retrasă, după căteva explicații fără mare importanță din partea lordului Derby.

Nu trebuie să ne îmbătăm de cuvinte, nici să luăm drept realitatea lucrurile cele mai chimericice. Platonismul a fost tot-dé-una o inconsecință, mai ales când el a fost aplicat la afacerile publice. În acest sens, susținem că chiar dobândirea unui drept contestat, însă care nu ne ar conduce la nici un rezultat simțibile, este o vană podobă, capabile cel mult de a induce în erore pe căță-va naiv și de a exploata o situație în favorul cutării său cūtării interese nemărturisit.

Diarele oficiose, cari au pus înainte acest argument, destinat, dupe ele, a produce cel mai mare efect, sunt fixate mai bine de căt oră-cine altul a supra adevărătei lui valorii. Tocmai pentru acă este insistă din ce în ce mai mult pentru a face să fie admis ca bun. Din nenorocire pentru ele, ață este prea albă, și ochiul cel mai rău vădetori o pot diserne cu facilitate.

Să mergem și mai departe. Să ad-

mitem pentru un moment că dreptul de a închiă convențiuni comerciale ne era cu totul denegat, că guvernul, prin trudele séle, a reușit a ne face să l'obținem, și că consecințele lui politice vor fi pentru noi din cele mai importante. Intrebăm aceste considerații sunt ore de ajuns pentru a fi motivat partea leonină ce s'a făcut Austro-Ungariei prin acea convențiune? Sunt ore de ajuns pentru a justifica ruina comerciului nostru, descurajarea ori cărei tentative de industrie în teră în curs de decese ani, perpetuarea miseriei naționale într'un așa de mare spațiu de timp? Sunt ore de ajuns pentru a arunca un vel asupra monstruosului act de trădare ce rezultă din contract, adică împămetirea aevreilor în România? Dică le am admite că pe nisice scuse valabile ale acestor rele, poziția noastră ar fi ca a unui om căruia s'ar pune o mantă de purpură pe umeri sub condițiunea de a suferi ulcerele cele mai roătore pe de-desubt. Într-o asemenea alternativă, zeghea grosolană a omului de la teră este de o mișcare de ori preferabile când ea învelesce un corp robust și sănătos.

Ni se ofer apreciările, favorabile guvernului, a cătorva foști străini și mai ales a diarului francez *les Débats*. Nu ne vom pierde timpul să combatem ceea ce s'a scris de acele organe asupra noastră, fiindcă ele au întempiat răspunsuri victoriouse din partea chiar a presei occidentale. Vom atrage numai atenția asupra împreguiărăi că ele, necunoscând România, situația ei, necesitățile ei, periculele ei, decât într-un mod fără superficie și după noțiuni fără incomplete, nu au destulă autoritate pentru a se pronunța definitiv în cestiune. Cum să facă cineva, în adevăr, pe francezul cel mai favorabil intereselor noastre să admită că împroprietărea evreilor este o calamitate? Si cu toate acestea, nu este român cu puțin amor de teră care să nu se sperie la audul unui asemenea lucru!

Rămâne, prin urmare, constatat că convențiunea comercială cu Austro-Ungaria este actul cel mai funest care a putut să cađă pe o teră, că el ne despăji în favorul vecinilor noștri, fără a ne da cel mai mic avantaj spre compensație, și că argumentele *ad hominem*, inventate de partisani guvernului, că am fi făcut printr-ënsa un pas spre redobândirea independenței noastre, nu au meritul decât unor afirmații gratuite. Istoria, care are biciuri pentru toți tirani și trădători, va pălmui și pe aceia cari, dupe ce și-a vândut teră, o mai insultă, silindu-se să o facă să crede că se află

Capitol atunci când ea se găsește, prin faptul lor, la Gemoniș!

Microscopicii libeliști cărui mânjesc cu noroiu paginile diarului prin batjocură numit *Vocația Terrei* voesc să ne atragă atențunea, luând cu noi un ton îorre insolent, de și nu mai puțin demn de despreciu de căt cele lalte nerodii ce debitează pe fiecare di. Am acceptat polemica cu *Pressa* și cu alte foi de o ore-care însemnatate. Demnitatea însă ne opresce de a băga în séma pe pigmeii lipsiți de ori-ce valoare. Aceștia merită alt fel de răspunsuri decât acele ce speră că le vom da.

BANCA BRAILEI

Nici doi ani nu trecuță, și două milioane lei capital al Băncii de Brăila, societate anonimă cu acțiuni, fură nimicite ca prin farmec!

Un institut de credit, o bancă în o piață așa de prosperă ca aceea a Brăilei, cu un capital de două milioane în un centru în care scompturile sunt atât de urcate, să se găsească în nevoie a face lichidare în un interval mai scurt de doi ani, este ceva îsbitor.

Conducerea destinatei unui institut de credit fiind confiata unui consiliu de administrație, membrii acestui consiliu au obligația a să da séma nu numai în fața acționarilor săi chiar în fața lumii de modul cum să-și îndeplinit mandatul, precum asemenea a espune circumstanțele cărui au provocat desastrul și cum sforțele depuse nu au fost în stare a înălțatura pagubele.

Cine sunt membri cărui au compus consiliul de administrație al băncii Brăilei? DD. *Michail S. Rodocanachi*, *Achile L. Zerlendi*, *Constantin Nicolaidi*, *Leonidas C. Embiricos*, *G. Budescu*, și *Marcu Cohen*.

Nu credem inutile a mai adăuga că acest consiliu de administrație a permis lumina afacerilor juridice de la d. Ventura, deputat din majoritatea guvernamentală, de ajuns cunoscut spre a nu mai avea nevoie a fi recomandat.

Publicul nostru obișnuit a aștepta mai tot-dé-una regularea intereselor săle de la alții, dupe ce primi cu multă considerație acțiunile băncii Brăila, obișnuit a vedea în banca Brăilei o imitație norocita a băncii financiare, nu se induoi un singur moment că operațiile băncii Brăila, încă de la primul pas, ar putea fi disastrouse, și astfel nu se ingrijii a exercita tot controlul necesar asupra administrației acestei bănci.

Se pare, și tōte circumstanțele concurg a ne face să credem, că banca Brăilei a fost un espedient creat de o frăție a membrilor fondatori, membrii cărui au avut îngrijirea a se străcura în consiliul de administrație, numai spre a să descărca afacerile lor verosimile asupra publicului.

Este grav lucru a vedea în țara noastră pe cățiva străini cărui au fost ocrotiți și chiar bine văduți, dând lovitură de morte creditului privat și paralizând

ore-cum pentru mult timp spiritul de asociere de care avem atâtă nevoie.

Societăți anume abia putem numera săse, avându-și rădăcina în țara noastră. Din aceste săse, trei abia prospeță, și anume: Societatea financiară, Dacia și România. Cele alte trei: societatea de păcură, care muri imediat după nascere; Societatea de teracotă avândea săptămână, și banca Brăilei abia trăiește un an și de ce luni.

Dd. Zerlendi frații par a nu avea mâna fericită, căci și la societatea de teracotă și la banca Brăilei, ca membri în consiliul de administrație, aruncă săpătul mormântale asupra statutelor.

Justiția nu fu chiamață a face lumenă asupra conduitei administratorilor, nici la Societatea de teracotă, nici la Societatea băncii de Brăila, pe când Societatea de păcură fu declarată în stare de faliment de mult timp.

Circumstanțele ce înconjură afacerile Societății de teracotă nu au un caracter atât de grav ca acele ale Băncii de Brăila, și suntem încrezători că o bună parte din acționarii acestei societăți nu va lăsa pe D. Rodocanachi să se plimbe în pace în străinătate, nici pe d. Achile Zerlendi să-și contemplă cu empatie opera din înălțimea de Primar numit al Urbei Brăila.

Adunările generale ale acestei societăți au fost facute cu mari neregularități, și tōte decisiunile, luate negreșit numai după placul consiliului de administrație, care cunoștea mai dinainte rezultatul finale, nu pot fi de cătă îsbite de nulitate. Dările de séma strălucesc mai cu séma prin un laconism fără exemplu în analizele societăților anonime.

Și ceea ce este mai grav, consiliul de administrație, constituindu-și o majoritate ilegală și afară din previsiunile statutelor, au refuzat chiar numirea unei comisiuni care să cerceteze și să explice causele cărui au nimicit în așa scurt timp mai mult de jumătate, și putem să dice aproape întregul capital de două milioane.

Conduita incalificabile a d-lui Achile L. Zerlendi, ca president al consiliului de administrație, în ședința extraordinară de la 20 Iuliu, este o dovadă că circumstanțele cărui au provocat cădereea subită a băncii de Brăila nu constituie un ce curat și limpede de ori-ce respundere seriösă din partea d-selie și a întregului consiliu de administrație.

Directorele acestei societăți, d. Henry Fernandez, care trebuia să remaiă în țara spre a da séma, împreună cu consiliul de administrație, despre rezultatele obținute, a fost lăsat să plece din țara cam odată cu președintele societății, d. Rodocanachi, lăsându-se ca d. Zerlendi cu influența sa de deputat din majoritate și Primar de Brăila, ajutat de d. Ventura, asemenea om prea cunoscut în felul său, a arunca disprețul asupra acționarilor cărui să-și vădu capitalurile înghițite ca prin minune, fără a li se lăsa măcar consolația ce le ar fi dat o a-

parentă controlare a unei comisiuni de anchetă ore-care.

Déca justiția există în țara noastră, de către creditorul nostru privat să nu rămână isbit de către venetici străini cărui se exploatază pe toate terenurile, să se dea exemplu odată cel puțin cu această ocazie. Se se cheme la respondere întregul consiliu de administrație împreună cu directorul, și suntem siguri că lumina se va face asupra împrejurărilor cum să-și înghiță un capital de două milioane ca prin o adevărată prestidigitație.

Francia a văzut creditul său rădăcat la cea mai înaltă trăptă, pentru că justiția franceză a pedepsit aspru pe acei consilieri de administrație și directori ai societăților anume cărui, prin nedebată său culpa lor, au dus în prăpastie un institut de credit. Un exemplu recent avem procesul creditului mobiliar francez, în care acționarii au dobândit o adevărată satisfacție legală.

Nu ne îndoim că justiția țării noastre, imitând exemplul justiției franceze, pe care o are tot-dé-una ca oglindă, va face dreptate acționarilor băncii Brăila.

Cu altă ocazie vom mai reveni asupra acestei afaceri, care interesează în cel mai mare grad creditul țării noastre.

Aflăm cu părere de reu că I. P. S. S. Mitropolitul primat al României, Calinic, a început din viță la baile de la Franzensbad, unde se duse să se curențească de gravela, boli de care se dice că a murit și Mitropolitul Nifon.

Virtuțile acestui demn prelat, atât de aprețuite dincolo de Milcov, n'a putut fi răspândite și peste nouă să turmă, fiind că moarte nu i-a dat timp să și le arate!

Totă lumea își aduce aminte de locul ce să alese să ministrul, prin luna lui Mai trecut, în timpul alegerilor. Totuși se află adunători la Prefectura de Poliție din Capitală, unde primeau, cu o impacție convulsivă, raportele prefectilor, sub-prefecților și polițialor, și de unde au acele famoase ordine din care a ieșit Camera ca prin minune. Atunci era un pericol pentru denșii. El se temea că țara, fiind lăsată să se pronunțe în voie, să nu își facă să reîntre în obscuritatea de care au atâtă oror.

Și cu tōte acestea, cele din urmă legi nu fuseseră votate, România nu se află în fundul abisului, nimeni nu vorbea de răscările, nici de revoluție.

Astăzi, când diarele oficiose și chiar oficiale nu se nutresc decât de terorile ce voesc să însoțească fricoșilor, și când ministrul, în discursurile lor, spun că cer din opoziție să se își lege și să își reștrângă, este de mirat cum mai totuși și au părăsit posturile și fac voiajuri prin străinătate.

Acest singur fapt dovedește îndestul netemeișii sgomotelor răspândite și rău credință cu care ele au fost împărtășiate.

El mai dovedește încă un lucru. Guvernul se simte percut în ochii țării. Atunci, pentru a să prelungi agonia, el face cum faceau vechii boeri cărui la cea mai mică nemulțumire ce li se

dă, să ducea la curțile străine și veneau cu armate ca să obțină satisfacție.

Cel mai miop om din țara va vedea, sub protestul de congediu, misiunile politice ce au de împlinit dd. Ministroi absenți din Capitală. Cei 60,000 lei noui, împărțiti pe la presa din intru și din afară, se vede trebuie că nu îi ajută dupe cum doresc. De aceea și-au propus să intrigue prin ei însiși.

D. general Florescu s-a dus la Sankt-Petersburg ca se dispuse cabinetul rus în favoarea celui român, categorisând pe liberali din București.

D. Titu Maiorescu a luat drumul Berlinului pentru a se întâlege cu Bleichröder și a primi noui consiliu de la d. de Bismarck.

D. Aleșandru Lahovary a pornit-o spre Paris ca să se încerce a ne aliena simpatiele Franciei și a induce pe d. de Buffet în erore asupra situației noastre.

Cât despre Austria, ea nu mai are trebuință de insistențe pentru a să își da sprijinul acestui guvern care a servit-o așa de bine. Cu tōte acestea, d. Costaforou, care să-a reluat postul la Viena, va fi gata să îi dea ori-ce fel de explicații.

Guvernul lucrăză la sugumararea României!

Si, în timpul acesta, noi stăm cu mâinile în spate!

Primim de la un domn N. Ștefănescu o lungă scrisoare ce ne răgăsește să inserăm în coloanele acestui diar. Spațiul nepermisăne să o publicăm pe de întregul ei, ne mulțumim a îl resumă conturul.

D. N. Ștefănescu se plângă că, fiind, în anul 1870, împiecat ca ajutor al bioului vamal de la Verciorova și ca preșitor la Predel, a fost destituit de d. Ministrul de finanțe Mavrogheni, fiindcă descoperise și denunțase mai multe abuzuri. Dupe acela, numindu-se în postul de ajutor la Gura Puțului, a descoperit o altă delapidare de 40 mii lei, comisă de vameșul local, pe care a adus-o la cunoștința ministerului; însă acesta nouă denunțare îl-a causat o nouă destituire. D. N. Ștefănescu adaugă că autorul delapidării de 40 mii lei este încă în slujbă, de șase niște năvălări voit să ieșă în considerație dovezile ce a prezintat despre culpabilitatea lui, și termină prin aceste cuvinte:

„Dacă guvernul crede că am arătat un neadever, să mă trimiță dinaintea justiției pentru a mi-lăudă pe; dacă, din contra, aceste fapte sunt adevărate, este bine ca totă țara să le cunoască și să le judece!“

DIN AFARA

Afacerile continuă să reia în Herțegovina o atitudine din ce în ce mai amintătoare pentru Turcia. De parte de a se micșora, insurecția se fortifică, și numărul aderenților ei sporesc din zi în zi. O nouă întâlnire a avut loc întrele acestea între revolta și Turci, și acestia au fost din nou bătuți. La 23 Iuliu stil nou, trupele insurecției au fost atacate aproape de Nevesinje; o luptă crâncenă a avut loc, și fost mulți morți și răniți din ambele părți. Cine a avut victoria? Nu se știe positiv. Însă, din momentul unde agința Havas, favorabile Turcilor, nu spune că aceștia au fost învingători, este de crezut că ei sunt învinși. A doua zi, la 24, Turci s-au încercat încă o dată să atace forțele insurecției. Lupta a tănit totă ziua, și trupele otomane au fost erăși bătuți.

Până aici, la Constantinopol, guvernul imperial fusese lipsit de temeră; acum

